

Helsingin kaupunki
Opetusvirasto

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA) opetussuunnitelma

Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto 15.9.2015

SISÄLLYSLUETTELO

1 VALMA-KOULUTUKSEN KUVAUS JA ARVOPERUSTA	3
2 VALMA-KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA MUODOSTUMINEN	3
3 VALMA-KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN	5
3.1 Opintojen eteneminen ja ajoitus	5
3.2 Yksilölliset opintopolut.....	6
3.3 Jatko-opintoihin hakeutuminen ja siirtyminen	7
4 VALMA-KOULUTUKSEN OPINNOT	8
4.1 Pakollinen koulutuksen osa, 10 osp	8
4.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen, 10 osp	8
4.2 Valinnaiset koulutuksen osat, 50 osp	14
4.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10 - 30 osp	14
4.2.1.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 0-24 osp.....	14
4.2.1.2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 0-10 osp	14
4.2.1.3 Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen, 0-10 osp.....	14
4.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, 10 - 20 osp	27
4.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, 10 – 20 osp	32
4.2.4 Ammatillisen perustutkinnon osat tai osa-alueet, 0-10 osp	37
4.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat, 0-5 osp	37
5 OPISKELIJAN OSAAMISEN ARVIOINTI.....	41
5.1 Arvioinnin tehtävät ja tavoitteet valmentavassa koulutuksessa.....	41
5.2 Arvioinnista tiedottaminen	41
5.3 Arvioinnin toteuttaminen.....	41
5.4 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	44
5.5 Todistus	44

1 VALMA-KOULUTUKSEN KUVAUS JA ARVOPERUSTA

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa on yhdistetty neljä aiempaa eri kohderyhmille suunnattua valmistavaa, valmentavaa ja kuntouttavaa ja ohjaavaa koulutusta. Yhtenäisen koulutuskokonaisuuden tarkoituksena on muodostaa perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheeseen toimiva kokonaisuus, jossa huomioidaan erilaisten kohderyhmien erityistarpeet. Koulutus perustuu Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteisiin (Opetushallituksen määräys 5/011/2015).

Koulutuksen ensisijaisena kohderyhmänä ovat perusopetuksen päättäneet nuoret, jotka tarvitsevat opiskeluvalmiuksien vahvistamista sekä ohjausta ja tukea koulutuksen ja ammatin valinnassa. Toissijaisena kohderyhmänä ovat eri syistä koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret aikuiset, joilla ei ole toisen asteen tutkintoa. Koulutukseen voivat osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen koulutukseen siirtymiseksi. Aikuiskohderyhmiä voivat olla esimerkiksi maahanmuuttajat sekä alan vaihtajat tai uudelleen kouluttautuvat henkilöt.

Ammatilliseen peruskoulutuksen valmentavan koulutuksen (VALMA) lähtökohtana on koulutuksellinen tasa-arvo. Se edistää erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten nuorten yhdenvertaista mahdollisuutta osallistua ammatilliseen koulutukseen sekä sijoittua koulutuksen jälkeen työhön ja yhteiskuntaan täysivaltaisena kansalaisena. Keskeisiä arvoja ovat myös yksilön kunnioittaminen sekä toisten huomioon ottaminen. Koulutuksessa korostuvat yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyyden rakentaminen. VALMA-koulutuksen ydin on tietojen ja taitojen vahvistaminen ja sitä kautta minäpystyvyyden ja oman opintopolun löytäminen.

Stadin ammattiopiston toiminta-ajatuksena on monipuolisen ja laadukkaan ammatillisen osaamisen tarjoaminen kohderyhmälähtöisesti. Lähtökohtana on olla kaikkien ammattiopisto, osaamisen moniottelija ja tulevaisuuteen sijoittaja. Ammattiopisto tarjoaa opiskelijoille joustavia ja yksilöllisiä opintopolkuja. VALMA-koulutuksen avulla varmistamme nuorisotakuun toteutumista Helsingissä. Stadin ammattiopisto noudattaa toiminnassaan Helsingin kaupungin arvoja.

2 VALMA-KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA MUODOSTUMINEN

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseen sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto.

Opiskelija voi siirtyä valmentavan koulutuksen aikana tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen, jos koulutusala on selkiytynyt, opiskeluvalmiudet

ovat riittävät ja tutkintoryhmässä on tilaa. Samoin opiskelija voi kesken valmentavaa koulutusta siirtyä oppisopimuskoulutukseen, jos hänellä on riittävät valmiudet ja hän löytää sopivan oppisopimuspaikan.

Valmentava koulutus voi tarjota koulutuspaikan myös tutkintotavoitteisessa koulutuksessa oleville opiskelijoille, joiden opinnot ovat syystä tai toisesta vaarassa keskeytyä.

Koulutuksen laajuus on 60 osaamispistettä ja se muodostuu pakollisesta, valinnaisista ja vapaasti valittavista koulutuksen osista.

Pakollinen koulutuksen osa	Laajuus osaamispisteinä
Ammatilliseen peruskoulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiudet	10 osp
Valinnaiset koulutuksen osat	50 osp
Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen	10 - 30 osp
Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen	10 - 20 osp
Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen	10 - 20 osp
Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet	0 - 10 osp
Vapaasti valittavat koulutuksen osat	0 - 5 osp

3 VALMA-KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN

VALMA-koulutuksessa noudatetaan Helsingin kaupungin ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelman yhteisen osan linjauksia (voimassa 1.8.2015 alkaen). Opetussuunnitelman yhteisessä osassa määritellään koulutuksen toteuttamiseen ja opiskelun tukemiseen liittyvät palvelut, joihin kaikilla Stadin ammattiopiston opiskelijoilla on oikeus. Näitä palveluita ovat esimerkiksi psykologi- ja kuraattoripalvelut, terveydenhoitajan palvelut sekä oppimisen tuki. Oppimisen tuen toteuttamisessa noudatetaan [Helsingin kaupungin ammatillisen koulutuksen oppimisen tuen suunnitelmaa](#). Lähtökohtana oppimisen tuen suunnitelmassa ovat koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen ja esteettömyys, eli tavoitteena on kaikille yhdenvertainen mahdollisuus opiskeluun.

Lisäksi on linjattu kaikkia opiskelijoita koskevat toimintaperiaatteet, joita ovat muun muassa työturvallisuus, kodin ja oppilaitoksen yhteistyö sekä opiskelijoiden osallisuus. Opetussuunnitelman yhteinen osa löytyy Stadin ammattiopiston kotisivuilta (www.stadinammattiopisto.fi).

3.1 Opintojen eteneminen ja ajoitus

Opiskelija tekee yhdessä ryhmänohjaajan kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, johon sisällytetään tarvittava määrä opintoja osaamispisteiden kartuttamiseksi. Koulutuksen sisällöistä kootaan laajempia aihekokonaisuuksia eli moduuleita. Opiskelija valitsee HOPS:an mukaisesti suoritettavat moduulit, joista koostuu hänen yksilöllinen opintopolkunsa.

Koulutus järjestetään siten, että jokaisella opiskelijalla on oma kotiryhmä. Kotiryhmä mahdollistaa yhdessä tekemisen turvallisessa ympäristössä sekä vahvistaa sosiaalisia suhteita. Ryhmänohjaaja vastaa kokonaisvaltaisesti oman ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemisestä ja osaamisen kehittämisestä. Koulutusta toteutetaan laajoina toiminnallisina kokonaisuuksina. Opetusta eriytetään opiskelijoiden tavoitteiden mukaisesti. Koulutuksen osia voidaan toteuttaa isommalle ryhmälle ja toisaalta voidaan muodostaa tarkoituksenmukaisia pienryhmiä, esimerkiksi peruskoulun arvosanoja korottaville.

Stadin ammattiopisto järjestää VALMA-koulutusta erilaisissa oppimisympäristöissä. Koulutuksen toteutusta suunnataan opiskelijoiden tavoitteisiin ja tarpeisiin osuvalla tavalla. Lisäksi koulutuksen toteutuksessa hyödynnetään yhteistyökumppaneiden mm. nuorisoasiainkeskuksen ja työnantajien tarjoamat mahdollisuudet. Koulutuksella on erilaisia toteutuksia.

Opintojen ajoituksessa noudatetaan Stadin ammattiopiston yhteistä lukuvuosisuunnitelmaa siten, että opinnot toteutuvat neljässä jaksossa. VALMA-

opinnot on mahdollista aloittaa koska tahansa ensimmäisen jakson aikana ja sen jälkeen kunkin jakson alussa. Muina aikoina opintojen aloittaminen voi tapahtua tekemällä avoimia opintoja tai osallistumalla työpajatoimintaan. Mikäli opintojen eteneminen viivästy, on niiden loppuun suorittaminen mahdollista työpajoilla, joiden toiminta jatkuu kesäkuun ajan.

3.2 Yksilölliset opintopolut

Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiudet koulutuksen osan aikana opiskelija ja ryhmänohjaaja laativat yhdessä henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) opiskelijan lähtötilanteen, koulutustaustan ja koulutustarpeen mukaisesti. HOPS:aan kirjataan VALMA-opintojen tavoitteet, suoritettavat opinnot ja niiden etenemisen seuranta. Opiskelusuunnitelma on joustava ja sitä tarkistetaan ja muutetaan tarvittaessa yhdessä opiskelijan kanssa. Tarvittaessa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelun järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).

Orientaatio- ja kartoitusjakson perusteella opiskelijat jatkavat yksilöllisesti eri VALMA-koulutuksen poluille mm. alaorientoituneet, opiskelunvalmiuksia vahvistavat, kuntoutuksellista tukea tarvitsevat, oppisopimusorientoituneet.

HOPS:n toteutumisen seuranta ohjaavat ryhmänohjaaja ja opettajat sekä tarvittaessa opinto-ohjaaja. Opiskelija osallistuu aktiivisesti suunnitelman tekemiseen ja päivittämiseen. Opiskelija sitoutuu ottamaan vastuun opintojen etenemisestä ja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman toteutumisesta.

Opiskelu sisältää monipuolisesti lähiopetusta, itsenäistä työskentelyä, vierailuja, projekteja, työelämään tutustumista ja työssäoppimiseen valmentautumista. Opiskelijalle karttuu oppimista ja osaamista erilaisissa oppimisympäristöissä kuten oppilaitoksessa, työpaikoilla, työpajoissa, järjestötyössä, harrastustoiminnassa ja verkkoympäristössä.

Toteutuksessa hyödynnetään koulutuksen järjestäjän tarjontaa, jolloin opiskelijalle voidaan räätälöidä yksilöllinen opinto- ja jatkokolku. Opiskelijat voivat suorittaa opintojen aikana ammatillisia tutkinnon osia. Mikäli opiskelijalla on valmiudet siirtyä tutkintoon johtavaan koulutukseen, on tähän mahdollisuus jokaisen jakson alussa.

VALMA-koulutuksen opiskelijat voivat valita omalle polulle opintoja perustutkinnoista tai vahvistaa oppimisvalmiuksiaan korottamalla yksittäisiä peruskoulun arvosanoja. Eri koulutuksen osia voidaan toteuttaa integroituina kokonaisuuksina esimerkiksi siten, että oppimisen vahvistamisen sisältöjä toteutetaan työelämään valmentautumisjaksoilla.

3.3 Jatko-opintoihin hakeutuminen ja siirtyminen

Koulutuksen aikana opiskelija laatii suunnitelman jatko-opintovaihtoehtoistaan. Koulutuksen tavoitteena on se, että koulutuksen jälkeen opiskelijalla on valmiudet ja suunnitelma edetä jatko-opintoihin - tai jo valmentavan vuoden kuluessa reitti ammattiopiston tutkintopohjaiseen koulutukseen. Ammatinvalintaa, itsetuntemusta, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita selkiytetään erityisesti koulutuksen pakollisessa osassa Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiudet. Opiskelija etsii myös itse aktiivisesti tietoa ammateista ja koulutusmahdollisuuksista, jotka vastaavat hänen kiinnostuksen kohteitaan ja vahvuuksiaan. Ammatinvalintaan ja opintoja koskevien ratkaisujen tueksi on opetuksen lisäksi tarjolla yksilö-, pienryhmä- ja/tai luokkamuoitoista opinto-ohjausta sekä yksilövalmennusta.

Ryhmänohjaaja varmistaa yhteistyössä muiden opetusta antavien opettajien ja opinto-ohjaajan kanssa, että jokainen opiskelija tekee jatkosuunnitelman ja on mukana jatko-opintoihin hakeutumisessa. VALMA-koulutuksen suorittanut opiskelija saa yhteishaussa 6 lisäpistettä hakiessaan ammatilliseen peruskoulutukseen. Edellytyksenä on, että opiskelija on suorittanut perusopetuksen oppimäärän. Myös vähintään 30 osaamispisteen ja pakollisen tutkinnon osan suorituksesta saa lisäpisteet. Ulkomaisella todistuksella voi tulla valituksi vain harkinnanvaraisen haun kautta.

Opiskelijoita, joilla on valmiuksia opiskella itsenäisesti tai aikaisempaa työelämäkokemusta, ohjataan hakeutumaan soveltuviin oppisopimuskoulutuksiin ja näyttötutkintoihin valmistaviin aikuiskoulutuksiin. Opiskeluunsa tukea tarvitseville VALMA-koulutuksen opiskelijoille on hyödyllistä, että opiskelu jatkuu samassa oppilaitoksessa. Näin voidaan varmistaa tukitoimien jatkuminen tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Tarvittaessa opiskelija voi hakeutua tai siirtyä hallitusti tutustumisjaksojen avulla ammatilliseen erityisoppilaitokseen.

Opiskelijan valmiuksia siirtyä ammatilliseen peruskoulutukseen kesken lukuvuoden arvioidaan ryhmänohjaajan, muiden valmentavan koulutuksen opettajien ja opiskelijahuoltohenkilöstön suositusten perusteella – edellytyksenä ovat vapaat opiskelupaikat kyseisissä tutkinnoissa sekä vastaanottavan koulutuspäällikön puolto. Toimialarehtori tekee päätöksen opiskelijaksi ottamisesta.

4 VALMA-KOULUTUKSEN OPINNOT

4.1 Pakollinen koulutuksen osa, 10 osp

4.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen, 10 osp

KOULUTUKSEN OSAN SUORITTAMINEN	
Koulutuksen osan kuvaus	<p>Opiskelija laatii opintojen alussa yhdessä ryhmänohjaajan kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman. Tavoitteena on, että opiskelija löytää omat kiinnostuksen kohteensa, tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa. Suunnitelman tukena voidaan käyttää tarvittaessa erilaisia testejä esimerkiksi suomen kielen taitotason selvittämiseksi.</p> <p>Opiskelija hankkii tietoa koulutuksista, käytännön työelämästä ja ammateista. Hän oppii tekemään valintoja ja ratkaisuja koskien ammatinvalintaa, koulutusta ja elämänuraa sekä hyödyntää saamaansa palautetta. Hän hankkii valmiuksia opiskella ammatillisessa tutkintotavoitteisessa koulutuksessa.</p> <p>Keskeisiä asioita ovat opiskelijan itsetunnon vahvistaminen, ryhmään kiinnittyminen ja opiskelumotivaation löytyminen.</p>
Osaamistavoitteet Opiskelijan itsetuntemus	<p>OPH:n koulutuksen perusteiden osaamistavoitteet</p> <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none">• selvittää fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiään uran- ja ammatinvalinnan pohjaksi ja tunnistaa kehittymistarpeitaan• tunnistaa omia kiinnostuksiaan, soveltuvuuttaan ja mahdollisia esteitään oppijana koulutusta suunniteltaessa• selvittää omalle elämälle asettamia tavoitteita ja toiveita sekä tunnistaa elämäntilanteensa mahdollisia haasteita• parantaa mahdollisuuksiaan suorittaa ammatillinen perustutkinto.

<p>Koulutuksen ja ammattien tuntemus</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee Suomen koulutusjärjestelmän periaatteet ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen muodot, ammatillisen perustutkinnon suorittamistavat ja muita koulutuksia on selvillä eri ammateista ja työympäristöistä sekä itseään kiinnostavien ammattien perusedellytyksistä tavoitteena löytää itselleen sopiva koulutusmuoto perehtyy eri koulutusalojen pääsyaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.
<p>Opiskelun (yleis)valmiudet</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> arvioi omia opiskelutaitojaan ja oman oppimisensa vahvuuksia sekä kehittämiskohtia asettaa omia oppimistavoitteitaan viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa erilaisia viestintä- ja kommunikointikeinoja käyttäen osaa toimia ryhmätyötilanteissa ja oppii ryhmän avulla.
<p>Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> tutustuu ammatilliseen opiskeluun käytännössä ja hahmottaa työssäoppimisen osana tutkintoon johtavaa ammatillista koulutusta hankkii työpaikalla kokemusta ja tietoa ammateista, työtehtävistä ja työympäristöistä ja muodostaa käsityksen soveltuvuudestaan toimia eri ammateissa ymmärtää sosiaalisten taitojen merkityksen työelämässä ja työryhmien jäsenenä tuntee työnhakumenetelmiä ja työllistymiseen vaikuttavia tekijöitä tuntee oppisopimuskoulutuksen peruseriaatteen ja edellytykset siihen osallistumiselle tuntee työelämän pelisäännöt ja tehdyt sopimukset sekä noudattaa niitä käytännössä tietää tarvitsemansa työturvallisuusohjeet ja noudattaa niitä ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta.
<p>Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelmat</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> ymmärtää, miten koulutus vaikuttaa ammattitaidon saavuttamiseen ja töihin sijoittumiseen

	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa opintojensa pohjana ja tekee jatkosuunnitelman
<p>Koulutuksen osan toteutustavat ja oppimisympäristöt</p>	<p>Koulutuksen osassa korostuvat opiskelijan voimavarojen ja osaamisen vahvistaminen. Pari- ja ryhmätyöskentelyn avulla opiskelija saa palautetta ja tukea muilta ryhmän jäseniltä. Toteutuksessa hyödynnetään toiminnallisia menetelmiä ja kokemuksellisuutta.</p> <p>Koulutus toteutetaan monipuolisissa oppimisympäristöissä. Toteutuksessa hyödynnetään kaupungin tiloja ja palveluja kuten nuorisotoimen toimintakeskus Happea, liikuntaviraston tarjoamia aktiviteetteja, kirjaston palveluja ja Annantalon kulttuurikursseja.</p> <p>Oppimisympäristöinä voivat olla lisäksi nuorten työpajat, työpaikat, järjestöt sekä verkkoympäristön tarjoamat mahdollisuudet mm. mobiilipelit.</p> <p>Opiskelija dokumentoi oppimistaan ja osaamistaan sähköisissä oppimisympäristöissä, esim. eTaito.</p>
<p>Elinikäisen oppimisen avaintaidot</p>	<p>Vuorovaikutus ja yhteistyö: Opiskelijalle syntyy käsitys itsestä oppijana ja ryhmän jäsenenä. Hän uskoo omiin kykyihinsä ja kannustaa muita ryhmän jäseniä.</p> <p>Oppiminen ja ongelmanratkaisu: Opiskelija hankkii tietoa koulutuksista, ammateista ja työpaikoista. Opiskelija jäsentää ja arvioi keräämäänsä informaatiota ja kokemuksia yhdessä ryhmän kanssa.</p> <p>Terveys, turvallisuus ja toimintakyky: Opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja rajoitteensa. Opiskelija ymmärtää turvallisen opiskeluympäristön merkityksen omalle toimintakyvylle.</p> <p>Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit: Opiskelija on aktiivinen toimija omassa ryhmässä ja oppilaitoksessa. Hän toimii asiallisesti eri kieli- ja kulttuuritaustaisten henkilöiden kanssa.</p>

KOULUTUKSEN OSA SISÄLTÄÄ VIISI OSAAMISTAVOITETTA:

Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiudet, 10 osp	
Koulutuksen osan osaamistavoitteet	Oppimisprosessi ja menetelmät
Opiskelijan itsetuntemus	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">• kertoo itsestään, harrastuksistaan, perheestään ja osaamisestaan• tutustuu ryhmän muihin opiskelijoihin ja saa vertaistukea ryhmän muilta opiskelijoilta• saa tietoa omista fyysisistä, sosiaalisista ja psyykkisistä edellytyksistään uran- ja ammatinvalinnan pohjaksi• tunnistaa omia kehittymistarpeitaan
Opiskelun (yleis)valmiudet	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">• harjoittelee tiedonhakuja yksin ja ryhmässä• tekee vapaamuotoisen esityksen itseään kiinnostavasta ammatti- tai opiskelualasta• tutustuu viestimisen eri keinoihin ja sopiviin viestintätapoihin lukemalla, kirjoittamalla ja tulkitsemalla lyhyitä tekstejä ja kielenkäyttötilanteita• tulee tietoiseksi sanattoman viestinnän käyttämisestä ja merkityksestä tekemällä erilaisia toiminnallisia harjoituksia• tutustuu eri tapoihin oppia ja harjoittelee uusia oppimistapoja• kertoo oppimiskokemuksistaan ja omasta osaamisestaan sekä antaa ja vastaanottaa palautetta• työskentelee ryhmässä ja vahvistaa sosiaalisia- ja vuorovaikutustaitoja
Koulutuksen ja ammattien tuntemus	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">• perehtyy suomen koulutusjärjestelmään sekä ja tutustuu eri koulutusmuotoihin• tietää ammatillisen perustutkinnon suorittamistavat ja tutustuu muihin

<p>Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen</p> <p>Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelmat</p>	<p>kouluttautumismahdollisuuksiin</p> <ul style="list-style-type: none"> • hankkii tietoa eri ammateista ja työympäristöistä • pohtii itselleen sopivaa koulutusmuotoa ja koulutusalaan yhdessä muiden kanssa • hankkii tietoa internetin kautta eri koulutusalojen pääsyvaatimuksista, hakumenettelyistä ja valintakriteereistä <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • etsii tietoa eri ammateista ja työtehtävistä esimerkiksi haastattelemalla omia vanhempiaan, tuttaviaan tai oppilaitoksen henkilökuntaa sekä hyödyntämällä verkkosivustoja esimerkiksi ammattinetti.fi • osallistuu vierailukäynteihin eri työpaikkoihin • tutustuu työnhakupalveluihin kuten mol.fi ja monster.fi ja harjoittelee työpaikan etsintää hakukoneen avulla • harjoittelee ryhmässä työelämän pelisääntöjä kuten työsopimuksen allekirjoittaminen sekä työajan ja työturvallisuusohjeiden noudattaminen esimerkiksi toiminnallisten menetelmien avulla • osallistuu oppisopimustoimiston järjestämiin infotilaisuuksiin • etsii yhdessä ryhmän jäsenten kanssa tietoa verkosta oppisopimuskoulutuksesta ja ymmärtää sen peruseriaatteet <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman yhdessä ryhmänohjaajan kanssa ja käyttää sitä opintojensa pohjana • pohtii itselleen sopivia työssäoppimispaikkoja omien mielenkiinnon ja vahvuuksien perusteella • tekee konkreettisen jatkosuunnitelman
<p>Ohjaus ja oppimisen arviointi</p>	<p>Opiskelija saa jatkuvaa palautetta edistymisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta. Opiskelija antaa vertaispalautetta muiden opiskelijoiden osaamisesta ja saa vertaispalautetta omasta osaamisestaan.</p>

Opiskelija esittelee osamistaan opettajalle ja arvioi edistymistään yhdessä opettajan kanssa saaden opettajalta ohjaavaa palautetta.

Opettaja ohjaa opiskelijaa dokumentoimaan oppimistaan ja osaamistaan sekä arvioimaan oppimisprosessiaan eTaitoon.

Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen koulutuksen osan arviointi

Koulutuksen perusteiden arviointikriteerit

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- arvioi realistisesti ammatinvalinnan edellytyksiään ja selkiyttää tavoitteitaan suhteessa koulutusten vaatimuksiin
- arvioi omaa käytännön työskentelyään suhteessa tavoitteisiinsa ja työskentelee suunnitelmallisesti omien (oppimis)tavoitteidensa mukaisesti
- osaa hakea tukea opiskeluun ja elämäntilanteeseen mahdollisesti liittyviin haasteisiin ja niiden ratkaisemiseen
- hankkii tietoa koulutuksista ja ammateista käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja välineitä
- asettaa realistisesti koulutustavoitteita ja tekee toteuttamiskelpoisen urasuunnitelman sekä vaihtoehtoisia jatkosuunnitelmia
- hakee kiinnostuksensa mukaisesti koulutuksiin ja tietää mistä saa lisätietoa
- kehittää aktiivisesti opiskelutaitojaan ja opiskelee itselleen parhaiten soveltuvalla opiskelutyyllillä
- kommunikoi ammatillisen peruskoulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ryhmän jäsenenä
- perehtyy työelämään ja/tai oppisopimukseen koulutusmuotona sovitulla tavalla
- tuntee erilaisia työelämäympäristöjä ja työtehtäviä
- osaa käyttää erilaisia työllistymiseen ja työn tekemiseen liittyviä tukipalveluita ja -toimia
- noudattaa työelämän keskeisiä pelisääntöjä, tehtyjä

	<p>sopimuksia ja työturvallisuusohjeita</p> <ul style="list-style-type: none"> • vastaanottaa saamansa palautteen asiallisesti ja hyödyntää sitä tavoitteiden asettelussa • laatii opiskelun alkaessa yhdessä opettajien kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jossa asettaa koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita • seuraa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman etenemistä ja ottaa vastuun opiskelustaan • on selvillä siitä, miten hakeutua ammatilliseen peruskoulutukseen tai oppisopimukseen ja hänellä on jatkosuunnitelma. <p>Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla Hyväksytyt –merkinnän lisäksi.</p>
--	--

4.2 Valinnaiset koulutuksen osat, 50 osp

4.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10 - 30 osp

4.2.1.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 0-24 osp

4.2.1.2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 0-10 osp

4.2.1.3 Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen, 0-10 osp

KOULUTUKSEN OSAN SUORITTAMINEN	
Koulutuksen osan kuvaus	<p>Opiskelija vahvistaa tietopohjaansa ja sitoutuu opiskeluun. Hän parantaa mahdollisuuksiaan tulla valituksi ammatilliseen koulutukseen sekä tarvittaessa korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja. Stadin ammattiopistossa on mahdollisuus korottaa seuraavia oppiaineita: suomi äidinkielenä / suomi toisena kielenä, ruotsi, englanti ja matematiikka. Opiskeluvalmiuksien vahvistamisen osa-alueet valitaan opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen voi sisältää suomi äidinkielenä / S2-opintoja, englannin tai ruotsin kielen opintoja. Opiskelija oppii tuntemaan ja käyttämään ammatillisissa opinnoissa tarvittavaa sanastoa sekä ymmärtämään äidinkielen, suomen</p>

	<p>kielen, toisen kotimaisen kielen sekä vieraan kielen ja muun kulttuurin merkityksen.</p> <p>Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen voi sisältää matematiikan, fysiikan, kemian sekä tieto- ja viestintäteknologian opintoja. Opiskelija oppii käyttämään peruslaskutoimituksia, kaavoja ja tilastoja opiskelutehtävien ja arkipäivän ongelmien ratkaisemisessa. Opiskelija tutustuu fysiikan ja kemian lainalaisuuksiin. Hän oppii hyödyntämään teknologiaa sekä tunnistaa digitalisaation mahdollisuudet, rajoitukset ja riskit.</p> <p>Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen Opiskelija oppii hahmottamaan itsensä osana suomalaista yhteiskuntaa ja hän ymmärtää yhteiskunnallisten asioiden kulttuurisidonnaisuuden. Opiskelijalle syntyy käsitys julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoista ja niiden järjestämistä palveluista.</p>
<p>Osaamistavoitteet</p> <p>Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen</p> <p>Matemaattis-</p>	<p><u>OPH:n koulutuksen perusteiden osaamistavoitteet</u></p> <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehittää ja arvioi opiskelutaitojaan, monilukutaitoaan ja viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan käyttäen hänelle soveltuvia kommunikointikeinoja • arvioi ja kehittää suomen tai ruotsin kielen taitoaan ja tunnistaa eri tekstilajeja sekä hallitsee ammattiviestinnän perusteita • osaa hakea tietoa eri tietolähteitä ja välineitä käyttäen sekä toimia monimediaisessa ympäristössä • hallitsee vieraan kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin vieraan kielen opintoihin • ymmärtää toisen kotimaisen kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin toisen kotimaisen kielen opintoihin. <p>Vieraskielisten opiskelijoiden/maahanmuuttajien suomen/ruotsin kielen tavoitteena on saavuttaa B.1-tasoinen kielitaito kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa.</p>

<p>luonnontieteellinen osaaminen</p> <p>Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelua varten tarvittavat matematiikan perustiedot ja –taidot • harjoittaa ja syventää päättely- ja päässäälaskutaitojaan • osaa lukea ja tulkita tilastoaineistoja • saavuttaa tiedolliset valmiudet fysiikan ja kemian opiskeluun ammatillisessa peruskoulutuksessa • hyödyntää ja syventää tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan • ymmärtää mihin luonnontieteelliset kysymykset liittyvät jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää eduskunnan, hallituksen ja oikeuslaitoksen toimintaperiaatteet • tuntee suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialoja, tuotantoa ja palveluja • tutustuu toimintamahdollisuuksiinsa yhteisten asioiden hoitamisessa oppilaitoksessa, aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana • tarkastelee kolmannen sektorin ja maailmanlaajuisen toiminnan (globalisaation) vaikutuksia yhteiskunnassa • ymmärtää omaa ja muiden kulttuurista moninaisuutta ja pohtii omaa identiteettiään.
<p>Koulutuksen osan toteutustavat ja oppimisympäristöt</p>	<p>Koulutuksen osa toteutetaan monipuolisissa oppimisympäristöissä esimerkiksi oppilaitoksessa, työelämän tilanteissa sekä hyödyntäen erilaisia vierailukohteita.</p> <p>Opiskelija dokumentoi oppimistaan ja osaamistaan eTaitoon.</p>
<p>Elinikäisen oppimisen avaintaidot</p>	<p>Oppiminen ja ongelmanratkaisu: Opiskelija arvioi omaa osaamistaan. Hän hankkii tietoa, jäsentää, arvioi ja soveltaa sitä.</p> <p>Vuorovaikutus ja yhteistyö: Opiskelija toimii työryhmän jäsenenä. Hän hyödyntää saamaansa palautetta toiminnassaan.</p>

Viestintä ja mediaosaaminen: Opiskelija viestii monimuotoisesti ja vuorovaikutteisesti tilanteeseen sopivalla tavalla hyödyntäen kielitaitoaan. Hän havainnoi, tulkitsee sekä arvioi kriittisesti erilaisia mediatuotteita, käyttää mediaa ja viestintäteknologiaa sekä tuottaa media-aineistoja.

Matematiikka ja luonnontieteet: Opiskelija käyttää sujuvasti peruslaskutoimituksia työssä ja arkipäivän laskutehtävien ratkaisemisessa. Hän soveltaa fysiikan ja kemian lainalaisuuksiin perustuvia menetelmiä ja toimintatapoja työssään.

Teknologia ja tietotekniikka: Opiskelija hyödyntää teknologiaa ja huomio tekniikan mahdollisuudet, rajoitukset ja riskit. Hän käyttää tietotekniikkaa monipuolisesti opiskelussa, työtehtävissä ja kansalaisena.

Aloitekyky ja yrittäjäjys: Opiskelija toimii ryhmässä aloitteellisesti. Hän on rohkea ja kekseliäs ja arvostaa omaa sekä muiden työskentelyä. Hän arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan merkitystä itselle ja Suomen kansantaloudelle.

Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit: Opiskelija osallistuu yhteisten asioiden hoitamiseen omassa ryhmässään ja oppilaitoksessa, valitsemassaan kansalaisjärjestössä tai harrastustoiminnassa. Hän toimii asiallisesti eri kulttuuritaustan omaavien henkilöiden kanssa.

KOULUTUKSEN OSA JAKAUTUU KOLMEEN TOIMINTAKOKONAISUUTEEN:

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 0 - 24 osp	
Toimintakokonaisuuden osaamistavoitteet	Oppimisprosessi ja menetelmät
<p>Suomi toisena kielenä (10-24 osp) Arkielämän kielitaidon ja asioimistilanteiden harjoittelu</p> <p>Hyvinvoinnin, vapaa-ajan ja harrastuksien kielitaidon kehittäminen</p> <p>Mediaan ja kulttuurituotteisiin tutustuminen</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • perehtyy suomen kielen perusrakenteisiin ja kielenkäytön eroihin eri tilanteissa • kirjoittaa erilaisia viestejä, ilmoituksia sekä lähipiiriin ja arkielämään liittyviä tekstejä • harjoittelee asioimistilanteita suullisesti ja kirjallisesti • harjoittelee tekstinymmärtämistaitojaan lähipiiriin ja arkielämään liittyvistä aiheista. <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • perehtyy suomen kielen perusrakenteisiin ja kielenkäytön eroihin eri tilanteissa • kertoo harrastuksistaan ja erilaisista vapaa-ajanviettotavoista suullisesti ja kirjallisesti • harjoittelee tekstin ymmärtämis- ja tuottamistaitojaan hyvinvointiin ja vapaa-aikaan liittyvistä aiheista. <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • perehtyy suomen kielen perusrakenteisiin ja kielenkäytön eroihin eri tilanteissa • tutustuu eri tekstilajeihin ja niiden eroihin, esim. asiateksteihin ja fiktiivisiin teksteihin • tutustuu itseään kiinnostaviin erilaisiin suomalaisiin kulttuurituotteisiin, esim. tv-ohjelmiin, julkaisuihin ja elokuvaan • hyödyntäen eri medioita laatii vapaamuotoisen esityksen suomalaiseen kulttuuriin liittyvästä aihepiiristä • tutustuu mielipiteen ilmaisun keinoihin ja harjoittelee mielipiteen ilmaisua ryhmässä.

Työelämän kielitaitoon ja ammattialakohtaiseen kielitaitoon tutustuminen

Suomi äidinkielenä (4-8 osp)

Opiskelutaidot, arkielämän kielitaidon kehittäminen

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan kielenkäyttötilanteiden harjoittelu

Mediaan ja kulttuurituotteisiin tutustuminen, lähteiden käytön periaatteisiin perehtyminen

Opiskelija

- perehtyy suomen kielen perusrakenteisiin ja tilannesidonnaiseen kielenkäyttöön,
- harjoittelee työelämässä tarvittavaa kielitaitoa
- tutustuu eri aloista kertoviin teksteihin ja muihin tuotoksiin
- laatii mm. cv:n ja työpaikkahakemuksen sekä muita mahdollisia hakemuksia
- kirjoittaa lyhyen selostuksen tai raportin liittyen työelämään tai ammattikoulutukseen.

Opiskelija

- harjoittelee oikeakielisyyttä kirjallisessa ja suullisessa ilmaisussa
- kirjoittaa erilaisia viestejä, ilmoituksia sekä lähipiiriin ja arkielämään liittyviä tekstejä
- harjoittelee arkielämän viestintätilanteita.

Opiskelija

- harjoittelee oikeakielisyyttä kirjallisessa ja suullisessa ilmaisussa
- harjoittelee tuottamistaitojaan hyvinvointiin ja vapaa-aikaan liittyvistä aiheista esimerkiksi laatimalla vapamuotoisen esityksen hyödyntäen eri lähteitä.

Opiskelija

- harjoittelee oikeakielisyyttä kirjallisessa ja suullisessa ilmaisussa
- tutustuu monimediaisuuteen sekä eri tekstilajeihin ja niiden eroihin
- tutustuu erilaisiin suomalaisiin kulttuurituotteisiin, esim. tv-ohjelmiin, julkaisuihin ja elokuvaan
- laatii kirjallisen tai suullisen esityksen hyödyntäen eri lähteitä ja noudattaen lähteiden käytön periaatteita
- harjoittelee mielipiteen ilmaisua.

<p>Ammattiopintojen ja työelämän kielitaidon harjoittelu</p> <p>Vieras kieli, englanti (5-10 osp) Englannin kielen perusteet</p> <p>Toinen kotimainen kieli, ruotsi (2-5 osp) Ruotsin kielen perusteet</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoittelee oikeakielisyyttä kirjallisessa ja suullisessa ilmaisussa • harjoittelee työelämässä tarvittavaa kielitaitoa • laatii mm. cv:n ja työpaikkahakemuksen sekä muita mahdollisia hakemuksia • kirjoittaa lyhyen selostuksen tai raportin liittyen työelämään tai ammattikoulutukseen. <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutustuu englannin kielen perusteisiin, mm. peruslauserakenteisiin, sanajärjestykseen ja verbin aikamuotoihin • lukee, kirjoittaa ja kuuntelee lyhyitä tekstejä omaan elämään liittyvistä aiheista • harjoittelee tekstin- ja kuullun ymmärtämistaitoja eri ammatteihin ja opiskeluun liittyvistä aihepiireistä. • kirjoittaa cv:n ja lyhyen esittelytekstin itsestään <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutustuu ruotsin kielen perusteisiin, mm. lausetyyppeihin, sanajärjestykseen ja nomini- ja verbintaivutukseen • harjoittelee kielen eri osa-alueita kuuntelemalla, lukemalla ja kirjoittamalla lyhyitä tekstejä opiskeluun liittyvistä teemoista • laatii kirjallisesti ja suullisesti lyhyen esittelyn itsestään.
<p>Ohjaus ja oppimisen arviointi</p>	<p>Opettaja ohjaa opiskelijaa oikeakielisyyteen ja tilanteenmukaiseen kielenkäyttöön. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta opiskelijan edistymisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta.</p> <p>Opiskelija esittelee osaamistaan opettajalle ja muille opiskelijoille sekä arvioi edistymistään yhdessä muiden kanssa saaden toisilta ohjaavaa palautetta.</p>

	<p>Opiskelija tutustuu vuorovaikutustilanteisiin osallistumalla ryhmäharjoituksiin ja tuottamalla tekstiä yhteistyössä muiden kanssa. Opiskelija antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta sekä perustelee näkemyksiään kohteliaan vuorovaikutuksen keinoin.</p> <p>Opettaja ohjaa opiskelijaa dokumentoimaan oppimistaan ja osaamistaan eTaitoon ja arvioimaan oppimisprosessiaan. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta opiskelijan kielitaidon edistymistä.</p>
--	---

Viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen arviointi	
<p>Koulutuksen perusteiden arviointikriteerit</p>	<p>Koulutuksen osa katsotaan suoritetuksi, kun opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää, tulkitsee ja tuottaa suullisia, kirjallisia ja kuvallisia tekstejä suomen tai ruotsin kielellä arkielämän, ammatillisen koulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla • viestii aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä tilanteen mukaisella tavalla sekä noudattaa turvallisen netin käytön periaatteita • hankkii tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä arvioi tietoa ja sen lähteitä kriittisesti • ymmärtää ja tuottaa viestejä vieraalla kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla • ymmärtää ja tuottaa viestejä toisella kotimaisella kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla <p>Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla Hyväksyty-merkinnän lisäksi.</p>

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 0 - 10 osp	
Toimintakokonaisuuden osaamistavoitteet	Oppimisprosessi ja menetelmät
<p>Matematiikka Peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskenta</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> tutustuu matematiikan keskeiseen käsitteistöön ja laskulakeihin arkielämän tilanteiden avulla (esimerkiksi ruokaostokset, asumiskustannukset, joukkoliikenne) harjoittelee arkielämässä ja työtehtävissä vastaantulevia ongelmia käyttäen peruslaskutoimituksia ratkaisee prosenttilaskennan perustehtäviä arkielämään liittyvien esimerkkien avulla varmistaa laskelmiensa oikeellisuuden
<p>Geometria ja mittayksiköt</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> hahmottaa erilaisia kuvioita ja kappaleita ratkaisee geometrian ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia käyttää niissä tarvittavia tärkeimpiä mittayksiköiden muunnoksia. varmistaa laskelmiensa oikeellisuuden.
<p>Looginen päättely ja yhtälöiden käyttäminen</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> valitsee ja perustelee käyttämänsä strategian erilaisissa ongelmanratkaisutilanteissa käyttää yhtälöitä mallintamisessa. varmistaa laskelmiensa oikeellisuuden
<p>Taulukot ja diagrammit</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> laatii ja tulkitsee ohjattuna taulukoita ja kuvaajia ja käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä varmistaa laskelmiensa oikeellisuuden
<p>Fysiikka ja kemia Luonnonilmiöiden tutkiminen ja</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> perehtyy keskeisiin fysiikan ja kemian käsitteisiin, ilmiöihin ja lainalaisuuksiin ottaa huomioon opiskelussaan, työssään ja

<p>turvallisesti työskenteleminen</p> <p>Aineiden ja ympäristöongelmien tutkiminen</p> <p>Tieto- ja viestintäteknikka</p> <p>Internetin, sähköpostin ja verkkopalvelujen käyttäminen sekä Internetin käyttäytymissääntöjen noudattaminen</p> <p>Tieto- ja viestintäteknikan sovellusten sekä pikaviestinnän käyttäminen</p>	<p>muussa toiminnassaan luonnon lainalaisuudet ja toimii niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästäen</p> <ul style="list-style-type: none"> • käsittelee laitteita ja järjestelmiä turvallisesti ja taloudellisesti sekä työskentelee ergonomisesti <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • perehtyy tavallisimpien alkuaineiden, epäorgaanisten ja orgaanisten yhdisteiden kemiallisiin ominaisuuksiin • tarkastelee keskeisiä ympäristöongelmia luonnontieteelliseltä kannalta <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää tietokonetta ja mobiililaitteita opiskelua tukevana työvälineenä sekä toimii erilaisissa oppimisympäristöissä. • käyttää tietotekniikan mahdollisuuksia tiedon hankintaan ja käyttää hyväkseen tietoverkkojen mahdollisuuksia. • toimii Internetin käytön perussääntöjen edellyttämällä tavalla • suojaa verkkoidentiteettiään ja yksityisyyttään <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää yleisimpiä tieto- ja viestintäteknikan sovelluksia ja hyödyntää niiden käyttöön tarkoitettuja ohjeita ja oppaita • pitää yhteyttä omaan kulttuuriinsa tieto- ja viestintäteknikkaa hyväksikäyttäen
<p>Ohjaus ja oppimisen arviointi</p>	<p>Opiskelija kuvaa ja dokumentoi omaa oppimistaan ja osaamistaan erilaisin tavoin. Hän saa jatkuvaa palautetta opettajalta edistymisestään ja tavoitteiden saavuttamisesta.</p>

	Opettaja toimii aktiivisena ohjaajana opiskelijan oppimisprosessissa.
--	---

Matemaattis-luonnontieteellinen osaamisen arviointi	
Koulutuksen perusteiden arviointikriteerit	<p>Koulutuksen osa katsotaan suoritetuksi, kun opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää tarkoituksenmukaisesti peruslaskutoimituksia, prosenttilaskennan perusteita, tärkeimpiä mittayksiköiden muunnoksia ja geometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemiseksi ja arvioi tulosten oikeellisuutta • käyttää sujuvasti laskustrategioita ja tarvittaessa apuvälineitä matemaattisten tehtävien ratkaisemiseen ja osaa ratkaista matemaattisia ongelmia yhtälöiden avulla • osaa ohjattuna tulkita oikein tilastoaineistoja ja diagrammeja sekä tehdä niistä päätelmiä • käyttää keskeisimpiä arkielämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ja kemian käsitteitä, kuvaa ja selittää ohjattuna erilaisia luonnontieteellisiä ilmiöitä ja lainalaisuuksia • käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti ja tietoturvallisesti • ymmärtää eri asioiden välisiä yhteyksiä ja riippuvuuksia. <p>Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla Hyväksytty -merkinnän lisäksi.</p>

Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen, 0 - 10 osp	
Toimintakokonaisuuden osaamistavoitteet	Oppimisprosessi ja menetelmät
Perhe ja yhteiskunta	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> tarkastelee perhettä yhteiskunnan peruspilarina eri kulttuureissa etsii yhdessä ryhmän kanssa esimerkkejä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoista etsii tietoa yhteiskunnan tarjoamista tukimuodoista kuten opintotuki, asumistuki ja työmarkkinatuki
Elinkeinorakenne ja kansantalous	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> tunnistaa Suomen elinkeinorakenteen peruselementit etsii tietoa suomalaisista yrityksistä ja keskustelee yhdessä ryhmän kanssa niiden merkityksestä suomalaiselle työelämälle pohtii ryhmässä verotuksen merkitystä esimerkiksi miksi palkkatyöstä pitää maksaa veroa
Lainsäädäntö ja päätöksenteko	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> tutustuu johonkin itseä kiinnostavaan lakiin selvittää eduskunnan ja hallituksen tehtäviä seuraa eri viestintäkanavien kautta päivän uutisaiheita ja keskustelee niistä ryhmässä
Aktiivinen kansalainen	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> ideo, suunnittelee ja toteuttaa projektin yhteistyössä muiden kanssa osallistuu aktiivisesti toimintaan oppilaitoksessa tai sen ulkopuolella

	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa vaikutusmahdollisuudet yhteisten asioiden hoitamisessa oppilaitoksessa esimerkiksi opiskelijakunnan hallituksessa tai omassa asuinympäristössä (asukasyhdistykset)
Ohjaus ja oppimisen arviointi	<p>Opettaja ohjaa opiskelijaa etsimään tietoa itsenäisesti ja käsittelemään sitä ryhmässä. Opiskelija saa jatkuvaa palautetta opettajalta edistymisestään suhteessa tavoitteisiin.</p> <p>Opettaja ohjaa opiskelijaa dokumentoimaan oppimistaan ja osaamistaan sekä arvioimaan oppimisprosessiaan. Opiskelija antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.</p>

Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen arviointi	
Koulutuksen perusteiden arviointikriteerit	<p>Koulutuksen osa katsotaan suoritetuksi, kun opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> ymmärtää ja tuntee keskeistä yhteiskunnallista päätöksentekoa ja sen vaikutuksia yhteiskunnan toimintaan ymmärtää suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialojen merkityksen työllistymiselle arvioi monipuolisesti toimintamahdollisuuksiaan yhteisten asioiden hoitamiseen oppilaitoksessa sekä aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana tuntee itseään kiinnostavan kansalaisjärjestön tai yhteiskunnallisen liikkeen toimintaa hankkii aktiivisesti tietoa yhteiskunnan monimuotoisuudesta ja arvostaa omaa identiteettiään suhteessa siihen. <p>Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla Hyväksytty –merkinnän lisäksi.</p>

4.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, 10 - 20 osp

KOULUTUKSEN OSAN SUORITTAMINEN	
Koulutuksen osan kuvaus	<p>Opiskelija syventää tietoa käytännön työelämästä ja itselleen sopivista ammateista. Opiskelija selkiyttää ja vahvistaa henkilökohtaisia valmiuksiaan toimia eri ammateissa, työelämässä ja työssäoppimisessa työpaikoilla. Hän hankkii kokemuksia oppisopimuskoulutuksesta mahdollisena koulutusvaihtoehtona. Koulutuksen osaa voidaan käyttää oppisopimuksen ennakkojaksena.</p> <p>Opiskelija hankkii ensisijaisesti työssäoppimiseen valmentautumispaikan itse. Ryhmänohjaaja auttaa tarvittaessa. Työssäoppimiseen valmentautumista ohjaa työpaikalla nimetty työpaikkaohjaaja. Opiskelija asettaa jaksolle oppimistavoitteet yhteistyössä opettajan ja työpaikkaohjaajan kanssa sekä sopii suoritettavista työtehtävistä.</p> <p>Oppilaitos ja työpaikka tekevät kirjallisen sopimuksen, josta selviää jakson ajoitus, osapuolten vastuut sekä työturvallisuuteen liittyvät asiat. Opiskelija osallistuu sovitusti työtehtäviin ja saa ohjausta sekä työpaikkaohjaajalta että ohjaavalta opettajalta jakson aikana. Työssäoppimiseen valmentautumisen aikana opiskelija saa tietoa erilaisista työtehtävistä, omista vahvuuksistaan ja valmiuksistaan sekä työelämän pelisäännöistä käytännön kokemuksen kautta.</p>
Osaamistavoitteet	<p><u>OPH:n koulutuksen perusteiden osaamistavoitteet</u></p> <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none">• syventää tuntemustaan valitsemistaan ammattialoista ja selkiyttää omia koulutustavoitteitaan sekä hankkii tietoa itseään kiinnostavista tutkinnoista

	<ul style="list-style-type: none"> • selkiyttää ja parantaa ammatillisia valmiuksiaan ja edellytyksiään toimia tulevassa ammatissaan • arvioi soveltuvuuttaan eri ammattialoille käytännön toiminnan kautta • vahvistaa sosiaalisia taitojaan, joita tarvitaan työelämässä ja työssäoppimiseen valmentautumisessa • hankkii tietoa työelämän eettisistä ja esteettisistä kysymyksistä • tietää työlainsäädäntöön ja työelämän sopimuskäytäntöihin liittyviä perusasioita sekä omat oikeutensa ja velvollisuutensa työntekijänä • tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja sekä noudattaa työturvallisuusohjeita • osaa ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta • suunnittelee omaa työskentelyään ja toimii asetettujen tavoitteiden mukaan • syventää oppisopimuskoulutuksen tuntemusta ja sen työsuhdeperusteisuutta sekä on selvillä koulutusmuodon soveltuvuudesta itselleen.
<p>Koulutuksen osan toteutustavat ja oppimisympäristöt</p>	<p>Koulutuksen osa opiskellaan toiminnallisilla menetelmillä, joita voivat täydentää erilaiset tehtävät ja oppimispäiväkirja. Apuna voidaan käyttää erilaisia työelämään liittyviä pelejä, työtaitovalmennusta sekä työelämään liittyviä vierailukäyntejä.</p> <p>Koulutuksen osa voidaan suorittaa kokonaan tai osittain työpaikoilla. Oppimisympäristöinä voidaan hyödyntää työpajoja, oppilaitoksessa eri toimialoja, vapaaehtoistoimintaa tai henkilökohtaisia projekteja.</p> <p>Opiskelija dokumentoi osaamistaan erilaisilla verkkosovelluksilla, esimerkiksi eTaitoon.</p>
<p>Elinikäisen oppimisen avaintaidot</p>	<p>Ammattietiikka: Opiskelija tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja sekä noudattaa työturvallisuusohjeita. Hän tutustuu työelämän eettisiin ja esteettisiin kysymyksiin.</p>

	<p>Vuorovaikutus ja yhteistyö: Opiskelija vahvistaa sosiaalisia taitojaan joita tarvitaan työelämässä ja työssäoppimiseen valmentautumisessa.</p> <p>Teknologia ja tietotekniikka: Opiskelija harjoittelee tieto- ja viestintätekniiikan käyttöä erilaisissa ympäristöissä.</p>
--	---

KOULUTUKSEN OSA JAKAUTUU KOLMEEN TOIMINTAKOKONAISUUTEEN:

Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, 10 - 20 osp	
Toimintakokonaisuuden osaamistavoitteet	Oppimisprosessi ja menetelmät
<p>Syventävä työelämäosaaminen</p> <p>Koulutusvalinnat elämänsuunnittelussa</p> <p>Hakeutuminen itseään kiinnostavalle alalle</p> <p>Työelämän pelisääntöihin perehtyminen</p> <p>Työhakemus ja CV, oppimisen dokumentointi</p> <p>Työpaikalla tarvittava osaaminen (korttikoulutukset)</p> <p>JA</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • perehtyy työelämän pelisääntöihin valitsemallaan alalla, työnhakuun sekä harjoittelee työnhakuun liittyvien asiakirjojen laatimista (työhakemus ja CV) • saa tietoa erilaisista työtehtävistä, omista vahvuuksistaan ja valmiuksistaan työelämässä. • perehtyy työsopimuksen solmimiseen ja valmistelelee ennen harjoittelua yhdessä opettajan kanssa harjoitteluun liittyvät asiakirjat • saa tietoa työntekijän ja työnantajan velvollisuuksista ja vastuista työelämässä. • kartoittaa omia ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä käytännön työtä ja omaa soveltuvuutta alalle (työanalyysi). • saa perusinfon oppisopimuksesta • käy työhaastattelussa työssäoppimiseen tai oppisopimukseen valmentavassa paikassa

<p>Työssäoppimiseen valmentautuminen (5-20 osp)</p> <p>Työpaikan tavoitteet</p> <p>Ammattieettisyys</p> <p>Työturvallisuus</p> <p>Työhyvinvointi</p> <p>Työntekijän oikeudet ja velvollisuudet</p> <p>TAI</p> <p>Oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen (5-20)</p> <p>Oppisopimuskoulutuksen tuntemusta</p> <p>Työsuhde</p> <p>Oppisopimuskoulutuksen soveltuvuus itselle</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • osallistuu tavoitteen mukaisesti perehdytykseen ja työtehtäviin • työskentelee vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti noudattaen työaikaa ja työturvallisuusmääräyksiä • saa tietoa kyseisen työpaikan työtehtävistä ja alan soveltuvuudesta itselleen • tutustuu alan ammattieettisiin periaatteisiin • osallistuu mahdollisuuksien mukaan työpaikan yhteisiin palavereihin ja kokouksiin • tutustuu alan ammattitaitovaatimuksiin • ottaa vastaan palautetta työpaikkaohjaajalta ja toimii palautteen mukaisesti <p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • osallistuu tavoitteen mukaisesti perehdytykseen ja työtehtäviin • tutustuu alan työehtosopimukseen • tutustuu alan palkkaukseen • perehtyy alan tutkintovaatimuksiin • syventää tuntemustaan oppisopimuksesta koulutusmuodosta • keskustelelee yhdessä työnantajan kanssa oppisopimuksen solmimisen mahdollisuudesta • tekee päätöksen oppisopimuksen soveltuvuudesta itselleen.
<p>Ohjaus ja oppimisen arviointi</p>	<p>Toimintakokonaisuuden alussa opiskelija ja opettaja päivittävät opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman. Opiskelija arvioi sen hetkisiä työelämätietojaan ja -taitojaan. Hän asettaa itselleen tavoitteet työpaikalla tapahtuvaa</p>

	<p>valmentautumista varten.</p> <p>Valmentautumisjakson aikana opiskelija, työpaikkaohjaaja ja ohjaava opettaja käyvät ohjauskeskustelun, jonka perusteella toimintakokonaisuus arvioidaan suoritetuksi.</p>
--	--

Työssäoppimiseen ja oppisopimukseen valmentautumisen arviointi

<p>Koulutuksen perusteiden arviointikriteerit</p>	<p>Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää koulutuksen ja tehtyjen koulutusratkaisujen merkityksen oman elämän • kannalta ja suhteessa eri ammattialojen vaatimuksiin • löytää itseään kiinnostavan alan ja ammattinsa eri koulutus- ja työelämävaihtoehtoista • toimii työpaikalla koulutukselleen ja ammatinvalinnalleen asettamien tavoitteidensa mukaisesti • työskentelee vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti työelämässä sekä haluaa kehittää • itseään ja osaamistaan työpaikalla • toimii työpaikalla sovittujen ammattieettisten periaatteiden mukaisesti ja ylläpitää tai edistää ympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä • toimii sovitusti työelämän keskeisten pelisääntöjen mukaan noudattaen työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia • suojautuu oikein työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja vastaan ja torjuu vaaraa aiheuttavia tilanteita ennalta • ottaa aktiivisesti vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti • tekee päätöksen oppisopimiskoulutuksen soveltuvuudesta suhteessa omiin tavoitteisiin • suorittaa työssäoppimiseen tai oppisopimukseen valmentautumisen sovitusti. <p>Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla Hyväksytty –merkinnän lisäksi.</p>
--	--

4.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, 10 – 20 osp

KOULUTUKSEN OSAN SUORITTAMINEN	
Koulutuksen osan kuvaus	<p>Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen antaa opiskelijalle valmiuksia omassa elämässä selviytymiseen yksilönä ja yhteiskunnan jäsenenä sekä käytännön taitoja. Opiskelija kehittää taitojaan huolehtia omasta fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnistaan ja hoitaa sosiaalisia suhteita.</p> <p>Luovat voimavarat opinnoissa opiskelija kehittää omia luovia voimavarojaan osallistumalla erilaisiin taide- ja kulttuuritapahtumiin. Opiskelijan itseilmaisua ja kommunikointikykyä tuetaan monipuolisesti eri medioita ja toimintamuotoja käyttäen.</p> <p>Liikunta ja hyvinvointi opinnoissa opiskelija kehittää valmiuksiaan pitää huolta omasta fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnistaan.</p> <p>Arjen taidot opinnoissa opiskelija harjoittelee oman kodin ja talouden hoitamiseen tarvittavia taitoja.</p>
Osaamistavoitteet	<p>OPH:n koulutuksen perusteiden osaamistavoitteet Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none">• tunnistaa omat voimavaransa ja vahvistaa hyvinvointiaan• perehtyy yhteiskunnan tarjoamiin palvelujärjestelmiin ja palveluihin• toimii eri tilanteissa yhteistyössä muiden kanssa käytöstapoja ja tapakulttuuria noudattaen• tunnistaa oman vuorokausirytmensä ja osaa mukauttaa sen opiskelun ja työelämän tarpeisiin• hankkii tietoja ja taitoja, joiden avulla tekee oman elämänsä taloudellisia päätöksiä• suunnittelee ja mahdollisesti tekee arkielämään ja itsenäiseen asumiseen liittyviä valintoja, päätöksiä ja hankintoja• ymmärtää hygienian merkityksen terveydelle, turvallisuudelle ja hyvinvoinnille• osaa huoltaa vaatteensa• tuntee turvalliset, vastuulliset ja kestävät toimintatavat

	<p>opiskelu- ja asuinympäristössään</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee kodin ruokaostokset ja valmistaa kotiruokaa • tutustuu erilaisiin liikunta- ja vapaa-ajanvietto-mahdollisuuksiin • tutustuu taide- ja kulttuuripalveluiden ja tapahtumien tarjontaan • saa valmiuksia kädentaitojen käyttämiseen arjen toiminnoissa • ymmärtää sosiaalisten suhteiden merkityksen hyvinvoinnille.
<p>Koulutuksen osan toteutustavat ja oppimisympäristöt</p>	<p>Toteutus vahvistaa opiskelijan elämäntaitoja. Käytännönläheiset tehtävät, jatkuva ohjaus sekä palaute, tekemällä oppiminen sekä selkeät ohjeet ja havainnollistaminen ovat keskeisiä menetelmiä. Oppimista tuetaan käyttämällä mm. yhdessä oppimista (projektit, keskustelut, pelit ja tutustumiskäynnit) sekä kokemuksellisuutta, opetuksen eriyttämistä ja luovia menetelmiä.</p> <p>Opetusmenetelmien valinnassa huomioidaan opiskelijoiden elämäntilanteet ja yksilölliset tavoitteet. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä erityisammatti-oppilaitosten sekä kuntouttavien tahojen kanssa.</p> <p>Omasta VALMA-ryhmästä luodaan turvallinen ja opiskelijan voimavaroja vahvistava oppimisympäristö. Lisäksi hyödynnetään mm. luontoa ja yhteiskunnan tarjoamia palveluita.</p>
<p>Elinikäisen oppimisen avaintaidot</p>	<p>Terveys, turvallisuus ja toimintakyky: Opiskelija hahmottaa ja ylläpitää terveellisiä elämäntapoja. Opiskelija liikkuu oman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi. Opiskelija valmistaa ravitsemussuosittelun mukaista ruokaa turvallisesti ja vastuullisesti. Opiskelija työskentelee ergonomisesti ja ehkäisee ympäristöön liittyviä ja vaaroja.</p> <p>Vuorovaikutus ja yhteistyö: Opiskelija harjoittelee erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Hän käyttää erilaisia ilmaisutapoja näkökantojensa viestimiseen selkeästi ja rakentavasti. Opiskelija toimii erilaisten ryhmien jäsenenä. Opiskelija saa ja antaa</p>

palautetta.

Kestävä kehitys: Opiskelija toimii kestävän toimintatavan mukaan (lajittelu, kierrätys, kestävä kehitys). Opiskelija tutustuu keskeisiin säädöksiin, määräyksiin ja sopimuksiin.

KOULUTUKSEN OSA SISÄLTÄÄ KOLME TOIMINTAKOKONAISUUTTA

Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, 10 – 20 osp	
Toimintakokonaisuuden osaamistavoitteet	Oppimisprosessi ja menetelmät
<p>Luovat voimavarat</p> <p>Ottaa vastuun itsestään ja omasta toiminnastaan sekä oman elämänsä arjen sujumisesta</p>	<p>Opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none">• osallistuu erilaisiin taide- ja kulttuuritoimintoihin• harjoittaa kädentaitoja monipuolisesti esimerkiksi valmistamalla käyttö- ja sisustustuotteita tai tuunaamalla polkupyöriä ja mopoja.• vahvistaa itseilmaisuaan musiikin, liikunnan, teatterin, kirjallisuuden, kuvataiteen, valokuvien tai videoiden avulla• hahmottaa luovien toimintojen mahdollisuudet oman toimintakykynsä ylläpitämiseen
<p>Liikunta, vapaa-aika ja hyvinvointi</p> <p>Osaa käyttää omatoimisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja omien tarpeidensa mukaisesti</p> <p>Toimii yksilönä ja ryhmässä vastuullisesti</p>	<p>Opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none">• tutustuu eri liikuntalajeihin, -palveluihin ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin• kokeilee erilaisia liikuntalajeja ja löytää itseään kiinnostavan liikuntamuodon• ymmärtää arkiliikunnan merkityksen oman hyvinvointinsa ylläpitämisessä• perehtyy terveellisiin elämäntapoihin• kehittää itsetuntemustaan ja vuorovaikutustaitojaan ryhmän jäsenenä• tutustuu erilaisiin harrastuksiin ja vapaa-ajan viettotapoihin• ymmärtää vapaa-ajan viettotavan merkityksen hyvinvointinsa edistäjänä

<p>Kotitalous ja arjen taidot</p> <p>Osaa suunnitella ajankäyttöään ja noudattaa sovittuja aikatauluja</p> <p>Tekee suunnitelman oman talouden hoitamisesta ja toimii sen mukaisesti</p>	<p>Opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa oman vuorokausirytmensä esimerkiksi unipäiväkirjan avulla ja harjoittelee opiskelulle myönteistä rytmiä • oppii säilyttämään ja käsittelemään elintarvikkeita oikein ja hygieniavaatimusten mukaisesti • valmistaa ravitsemussuositusten mukaista ruokaa ja leivonnaisia turvallisia työmenetelmiä käyttäen • puhdistaa ja huoltaa vaatteita ja kodin tekstiilejä • laatii ohjatusti esimerkiksi omaa taloutta koskevan kuukausibudjetin • tekee ohjatusti laskelman vuokra- ja omistusasumisen kustannusten eroista ja oman kodin kunnostamisen kustannuksista • ottaa selvää pikavippien kokonaiskustannuksista
<p>Ohjaus ja oppimisen arviointi</p>	<p>Opiskelija saa jatkuvaa palautetta opettajalta edistymisestään ja tavoitteiden saavuttamisesta.</p> <p>Hän arvioi omaa ja ryhmänsä muiden opiskelijoiden edistymistä yhdessä opettajan kanssa. Hän saa opettajalta ja vertaisiltaan ohjaavaa ja rakentavaa palautetta.</p> <p>Opettaja ohjaa opiskelijaa dokumentoimaan oppimistaan ja osaamistaan eTaitoon ja arvioimaan oppimisprosessiaan.</p>

Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen arviointi

Koulutuksen perusteiden arviointikriteerit

Koulutuksen osa katsotaan suoritetuksi, kun opiskelija

- ottaa kykujensä mukaan vastuuta itsestään ja omasta toiminnastaan sekä huolehtii oman elämänsä arjen sujumisesta
- osaa käyttää omatoimisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja omien tarpeidensa mukaisesti
- toimii yksilönä ja ryhmässä vastuullisesti sekä tasa-arvoa ja turvallisuutta edistävästi
- toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti ja käyttäytyy asiallisesti
- osaa suunnitella ajankäyttöään ja noudattaa sovittuja aikatauluja
- tekee toteuttamiskelpoisen suunnitelman oman talouden hoitamisesta ja toimii sen mukaisesti
- huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan, pukeutumisestaan ja muusta ulkoisesta olemuksestaan
- huoltaa vaatteensa hoito-ohjeiden mukaan
- huolehtii opiskelu- ja asuinympäristön siisteydestä ja turvallisuudesta
- valmistaa tai valitsee terveellistä ja taloudellista ruokaa kestävästä toimintatapaa noudattaen
- laatii itselleen terveellisiä elämäntapoja ja vapaa-aikaa koskevan suunnitelman oman hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen huomioon voimavaransa ja tarpeensa
- käyttää ja soveltaa kädentaitojaan monipuolisesti arjen toiminnoissa
- hakeutuu sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden kanssa itselleen sopivalla tavalla ja ylläpitää sosiaalisia suhteita ja verkostoja.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla Hyväksytyt –merkinnän lisäksi.

4.2.4 Ammatillisen perustutkinnon osat tai osa-alueet, 0-10 osp

Opiskelija voi sisällyttää opintoihinsa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita henkilökohtaisen suunnitelmansa (HOPS) mukaisesti. Henkilökohtaista suunnitelmaa tehtäessä tulee opiskelijan yhdessä opinto-ohjaajan kanssa arvioida omat valmiutensa ja edellytyksensä saavuttaa tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset (ammattilliset tutkinnon osat) tai osaamistavoitteet (yhteiset tutkinnon osat).

Suoritettujen tutkinnon osien / osa-alueiden arvioidaan siten, kuin niitä koskevissa perustutkintojen perusteissa määrätään.

4.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat, 0-5 osp

KOULUTUKSEN OSAN SUORITTAMINEN	
Koulutuksen osan kuvaus	<p>Opiskelija voi sisällyttää opintoihinsa vapaasti valittavia koulutuksen osia, joiden tavoitteet, keskeiset sisällöt ja arviointi tarkennetaan opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa.</p> <p>Vapaasti valittavat koulutuksen osat voivat olla koulutuksen järjestäjän tarjoamia paikallisia koulutuksen osia tai työkokemusta, harrastus/vapaaehtoistoimintaa, jotka tukevat VALMA-koulutuksen tavoitteita sekä opiskelijan persoonallista kasvua.</p> <p>Stadin ammattiopisto tarjoaa mm. seuraavia opintoja vapaasti valittaviin opintoihin:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hygieniaosaaminen• Työturvallisuus• S2-opintoja
Koulutuksen osan toteutustavat ja oppimisympäristöt	<p>Koulutuksen osa integroidaan soveltuvin osin muihin oppimisympäristöihin. Toteutuksessa voidaan hyödyntää erilaisia toiminnallisia menetelmiä.</p> <p>Opiskelija dokumentoi oppimistaan ja osaamistaan sähköisissä oppimisympäristöissä, esim. eTaito.</p>

Hygieniosaaminen 1 osp	
Toimintakokonaisuuden osaamistavoitteet	Oppimisprosessi ja menetelmät
Hygieniapassi	<p>Opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ottaa selvää hygienian merkityksestä elintarvikkeiden säilyttämisessä ja valmistuksessa • etsii tietoa eri lähteistä miten ruokamyrkytysriskiä voidaan pienentää • harjoittelee työskentelyä hygieenisillä työtavoilla • huolehtii omasta henkilökohtaisesta hygieniasta • harjoittelee työympäristön puhtaanapitoa • tuntee Suomen elintarvikelainsäädäntöä • osallistuu hygieniapassitestiin
Ohjaus ja oppimisen arviointi	<p>Opiskelija saa jatkuvaa palautetta opettajalta edistymisestään ja tavoitteiden saavuttamisesta.</p> <p>Opettaja ohjaa opiskelijaa saavuttamaan hygieniapassin edellyttämät tiedot. Opettaja ottaa ohjauksessa huomioon opiskelijoiden lähtötiedot ja konkretisoi hygieniapassin edellyttämiä tietoja esimerkiksi vierailuilla työsalin tai työpaikoille.</p>
Toimintakokonaisuuden arviointikriteerit	<p>Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää hygienian merkityksen elintarvikkeiden valmistuksessa • tietää elintarvikkeiden käsittelyn ja valmistuksen keskeiset periaatteet ja hyvät käytännöt • on suorittanut hyväksytysti hygieniapassin <p>Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla Hyväksytty –merkinnän lisäksi.</p>

Työturvallisuus 1 osp	
Toimintakokonaisuuden osaamistavoitteet	Oppimisprosessi ja menetelmät
Työturvallisuuskortti	<p>Opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutustuu työturvallisuuteen ja työmaalla työskentelyyn liittyviin termeihin ja käsitteisiin • harjoittelee erilaisiin työtehtäviin liittyvien vaarojen ja työturvallisuusriskien tunnistamista • tunnistaa ja harjoittelee turvallisia työskentelytapoja ja hyviä käytäntöjä • tarkastelee omaa toimintaansa työturvallisuuden näkökulmasta • harjoittelee hätätilanteessa toimimista • harjoittelee ja osallistuu työturvallisuuskortin edellyttämään kokeeseen
Ohjaus ja oppimisen arviointi	<p>Opiskelija saa jatkuvaa palautetta opettajalta edistymisestään ja tavoitteiden saavuttamisesta.</p> <p>Opettaja ohjaa opiskelijaa saavuttamaan työturvallisuuskortin edellyttämät tiedot. Opettaja ottaa ohjauksessa huomioon opiskelijoiden lähtötiedot ja konkretisoi työturvallisuuskortin edellyttämiä tietoja esimerkiksi vierailuilla työsalin tai työmaalle.</p>
Toimintakokonaisuuden arviointikriteerit	<p>Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää perustiedot yhteisen työpaikan yhteistoiminnasta ja yleisistä vaaroista • tietää työturvallisuuden keskeiset periaatteet ja hyvät käytännöt • on suorittanut hyväksytysti työturvallisuuskortin kirjallisen kokeen <p>Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla Hyväksytty –merkinnän lisäksi.</p>

Työelämän Suomea 3 – 5 osp	
Toimintakokonaisuuden osaamistavoitteet	Oppimisprosessi ja menetelmät
Suomi toisena kielenä, syventävä kurssi	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • laajentaa sanavarastoaan ja syventää suomen kielen rakenteiden tuntemustaan • vahvistaa vuorovaikutustaitojaan harjoittelemalla tilanteen mukaista suullista ja kirjallista viestimistä • syventää median tuntemustaan, seuraa ajankohtaisia ilmiöitä ja keskustelee päivänpolttavista aiheista sekä koulu- että verkkoympäristössä
Ohjaus ja oppimisen arviointi	<p>Opiskelija arvioi omaa osaamistaan. Opiskelija dokumentoi osaamistaan portfolioon (eTaitoon). Hän saa opettajalta suullista ja kirjallista palautetta. Koulutuksen osa arvioidaan Hyväksytty (H) –merkinnällä sekä kielitaitotasomerkinnällä.</p>
Toimintakokonaisuuden arviointikriteerit	<p>Koulutuksen osa katsotaan suoritetuksi, kun opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • viestii aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tilanteen mukaisella tavalla • hankkii tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä arvioi tietoa ja sen lähteitä kriittisesti • dokumentoi ja esittelee osaamistaan selkeästi sekä vastaanottaa siitä palautetta <p>Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla Hyväksytty –merkinnän lisäksi.</p>

5 OPISKELIJAN OSAAMISEN ARVIOINTI

5.1 Arvioinnin tehtävät ja tavoitteet valmentavassa koulutuksessa

Arvioinnin tavoitteena on ohjata ja kannustaa opiskelijaa tavoitteidensa saavuttamiseen. Arvioinnilla ja palautteella tuetaan myönteisen minäkuvan kehittymistä sekä kasvua opiskelijana. Arvioinnin tehtävänä on myös antaa opiskelijalle itselleen tietoa oppimisen etenemisestä ja omien tavoitteiden saavuttamisesta. Opintojen aikana pyritään vahvistamaan opiskelijan itsearviointitaitoja. Arviointi toimii myös tukena jatkosuunnitelmien tekemiselle ja itsenäistymiselle.

Osaamisen tunnustaminen on osa opiskelijan arviointia. Opiskelijan osaamisen tasoa selvitetään opintojen alussa sekä jaksoittain ohjauksen, tuen ja osaamisen tunnistamisen määrittelemiseksi. Opinnot mahdollistavat osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen opiskelijan siirtyessä jatko-opintoihin - niiltä osin kun opinnot on suoritettu ammatillisten perustutkintojen perusteiden mukaisesti.

Arvioinnissa noudatetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain L 630/1998, 787/2014, 14 a §, 25 c § sekä opetushallituksen Arvioinnin oppaan (2015) antamia määräyksiä ja ohjeita.

5.2 Arvioinnista tiedottaminen

Opiskelijoille ja opiskelijoiksi hakeutuville tiedotetaan arvioinnin periaatteista ja toteuttamisesta. Opiskelijoille kerrotaan erilaisista palautteen muodoista ja työelämään tutustumisen ja työssäoppimisen palautekäytännöistä. Lisäksi erikseen tiedotetaan tutkintoihin perustuvien opintojen arvioinnista, arvioinnin uusimisesta ja oikaisemisesta. Opiskelijan valintojen tueksi koulutuksesta annettavasta todistuksesta tiedotetaan jo opintojen alussa. Vastuussa tiedottamisesta ovat ryhmänohjaajat ja kouluttavat opettajat.

5.3 Arvioinnin toteuttaminen

Arvioinnin toteuttavat opetusta antava opettaja tai opettajat yhdessä, silloin kun koulutuksen osa muodostuu useamman opettajan antamasta koulutuksesta. Työelämässä tapahtuvassa opiskelussa arviointia ja palautetta antavat myös työelämän edustajat.

Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista keskustelua. Oppimista arvioidaan antamalla suullista ja kirjallista palautetta opiskelijan kehittymisestä. Arvioinnilla tuetaan opiskelijan vahvuuksia ja voimavaroja. Opiskelijaa ohjataan ja

kannustetaan itse arvioimaan oppimistaan ja osaamistaan sekä tarkistamaan omia tavoitteitaan.

Jos opiskelija korottaa koulutuksen yhteydessä perusopetuksen oppimäärän arvosanoja (perusopetuslain 628/98, 38§:n mukaisessa erityisessä tutkinnossa), annetaan niitä hyväksytysti suorittaneille erillinen todistus perusopetuksen suorittamisesta kokonaan tai osittain.

Jos opiskelija suorittaa koulutuksen yhteydessä osia ammatillisesta perustutkinnosta, ne arvioidaan kyseisen tutkinnon arviointikäytännön mukaisesti ja merkitään opintosuoritusotteeseen, jotta ne voidaan myöhemmin tunnistaa ja tunnustaa hänen opintoihinsa.

Koulutuksesta saatavasta todistuksessa noudatetaan valtakunnallisesti annettuja ohjeita ja määräyksiä. Todistusarvioinnissa käytetään Hyväksytty/Hylätty -merkintää suoritetuista opinnoista. Tarvittaessa arviointia voidaan täydentää sanallisesti. Hylätyn suorituksen syy kirjataan näkyviin. Opiskelija voi halutessaan täydentää suoritustaan pääsääntöisesti lukukauden aikana.

Kriteeriperustainen arviointi on käytössä silloin, kun opiskelijan tavoitteena on suorittaa ammatillisten perustutkintojen tutkinnon osia. Opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet vaikuttavat arvioinnin toteutukseen seuraavan taulukon mukaisesti:

Koulutuksen osa	osp	Arviointi
Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiudet (pakollinen koulutuksen osa)	10	Hyväksytty/Hylätty –merkintä, tarvittaessa voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla.
Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen	10 - 30	Viestintä- ja vuorovaikutustaidot <ul style="list-style-type: none">Hyväksytty/Hylätty -merkintä ja tarvittaessa merkitään opiskelijan saavuttama kielitaidon taso eurooppalaisen viitekehyksen mukaan, tarvittaessa voidaan täydentää sanallisella arvioinnillaPerusopetuksen arvosanakorotuksista annetaan erillinen todistusPerustutkinnon yhteisiä tutkinnon

		<p>osia tai niiden osa-alueita suoritettaessa, ne arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.</p> <p>Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyväksytty/Hylätty -merkintä ja tarvittaessa voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla • Perusopetuksen arvosanakorotuksista annetaan erillinen todistus • Perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita suoritettaessa, ne arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti. <p>Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyväksytty/Hylätty -merkintä ja tarvittaessa voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla • Perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita suoritettaessa, ne arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.
Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen	10 - 20	Hyväksytty/Hylätty –merkintä, tarvittaessa voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla.
Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen	10 - 20	Hyväksytty/Hylätty –merkintä, tarvittaessa voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla.
Ammatillisen perustutkinnon osat	0 - 10	Arvioidaan siten, kuin niitä koskevissa perustutkintojen perusteissa määrätään.

5.4 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Yleiset ammatillisen koulutuksen osaamisen tunnistamista ja tunnustamista koskevat periaatteet ovat voimassa myös valmentavassa koulutuksessa. Opiskelijan opintoja koskevassa tavoitteenasettamisessa tulee kuitenkin ohjata opiskelijaa valitsemaan 60 osaamispistettä opintoja, jotka tukevat hänen kehittymistään.

Mikäli osaamiselle asetetut tavoitteet todetaan saavutetuiksi koulutuksen aikana, osaaminen tunnustetaan. Osaamisen tunnustaminen kirjataan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

5.5 Todistus

Hyväksytysti suoritettun VALMA-koulutuksen jälkeen opiskelija saa todistuksen, joka laaditaan opetushallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Jos opiskelija korottaa perusopetuksen arvosanoja, hänelle annetaan suorituksesta erillinen todistus. Opiskelijan suorittaessa kokonaisen ammatillisen tutkinnon osan ammatillisesta peruskoulutuksesta hänelle annetaan todistus ammattiosaamisen näytöstä.

Jos opiskelija suorittaa alle 60 osaamispistettä, opiskelijalle annetaan todistus suoritetuista koulutuksen osista. Lisäksi todistukseen liitetään tieto siitä, mitä suorituksia koulutuksen kokonaan suorittamisesta annettavan todistuksen saaminen opiskelijalta edellyttää.